

Leraren moeten deze stappen bespreken en van voorbeelden voorzien. Als leerlingen goed inzicht hebben in deze stappen, kunnen zij er een of meer proberen toe te passen. De strategie is niet geschikt om alle aanpakken tegelijk uit te voeren. Bij het toepassen van een of twee van deze aanpakken kunnen ze bijhouden wat het gevolg is. Daar een dagboek voor bijhouden, kan heel nuttig zijn. Het volgende verhaal geeft daar een voorbeeld van.

De klas van mevrouw Antonie heeft de zeven stappen voor het omgaan met woede behandeld. De leerlingen houden een dagboek bij over de conflicten die ze tegenkomen en welke van de stappen zij dan toepassen.

Trudy schrijft over de eerste stap, het gericht zijn op de taak en niet op de woede. Ze noteert dat het voor haar makkelijker is om een voorbeeld te zijn, affectie te tonen en alles goed uit te leggen als zij niet degene is die woedend is. Maar als zij kwaad wordt, is het voor haar erg moeilijk zich op iets anders te concentreren. Pas geleden, echter, hadden zij en haar broer ruzie wie de auto mocht lenen en wist zij zich te beheersen. In plaats van te schreeuwen en hem uit te schelden, vroeg ze hem waar hij de auto voor nodig had. "Hij moest naar de sporthal die dicht bij het huis van mijn vriendin ligt waar ik heen wilde. Ik zei dat als ik met de auto naar mijn vriendin kon gaan, ik hem bij de hal zou afzetten en hem later weer zou ophalen," schrijft ze. "Het was maar een kleine ruzie, maar ik kon me toch op het doel concentreren en dat was goed."

Samenvatting

Dit hoofdstuk geeft de kaders voor educatie in conatieve vaardigheden voor het begrip hebben voor anderen en hoe daarmee om te gaan. In het bijzonder is de vaardigheid van belang om een kwestie of probleem van meerdere kanten te bekijken. Als de leerlingen dat kunnen, zullen ze ook verantwoordelijkheid kunnen nemen door assertief gedrag. Ze ontwikkelen sociale verantwoordelijkheid en zullen actief luisteren en spreken. In onze dichtbevolkte samenleving van de 21e eeuw is het onderhandelen over conflicten en het zoeken naar oplossingen een sleutel tot een effectieve communicatie en tot de ontwikkeling van begrip voor anderen.

Hoofdstuk 7: Begripsvragen

1. Waarom is het gebruik van andere gezichtshoeken zo krachtig?
2. In welke situatie is een *perspectief analyse* het meest effectief?
3. Wat is het verschil tussen een conflict en een meningsverschil?
4. Hoe kan een meningsverschil bijdragen aan de vaardigheid van beargumenteren en perspectiefneming?